

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης

Τίτλος:

«Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης»

Συγγραφή: ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΛΑΛΙΩΤΟΥ

Εφαρμογή: ΚΟΣΜΑΣ ΤΟΥΛΟΥΜΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης

Εφαρμογή σεναρίου

Κοσμάς Τουλούμης

Δημιουργία σεναρίου

Ευσταθία Λαλιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 08 – 04- 2014 μέχρι 10-05-2014

Σχολική μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 15^η: Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης [Λυσίας, «Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς», 20-22 (διασκευή)]

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής Ζώνης

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα [Γυμνάσιο]

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ιστορία

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Χρονική διάρκεια

5 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου απαιτείται:

I. Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής:

- α) Η ύπαρξη διαδραστικού πίνακα στην αίθουσα διδασκαλίας ή, εναλλακτικά, προβολικό μηχάνημα που να συνδέεται με φορητό υπολογιστή.
- β) Ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής με πρόσβαση στο διαδίκτυο ή, εναλλακτικά, η χρήση τεσσάρων τουλάχιστον φορητών υπολογιστών συνδεδεμένων με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας.

II. Σε επίπεδο μαθητικών δεξιοτήτων:

- α) Οι μαθητές πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και με εφαρμογές γραφείου (κειμενογράφο Word, λογισμικό παρουσιάσεων π.χ. PowerPoint και υπολογιστικών φύλλων Excel).
- β) Οι μαθητές πρέπει να είναι μνημόνοι στην ομαδική εργασία αλλά και στη σημασία και στη δημιουργία πολυτροπικού κειμένου. Σε αντίθετη περίπτωση, ο διδάσκων φροντίζει, πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, να εξασφαλίσει αυτές τις προϋποθέσεις και να ασκήσει στοιχειωδώς τους μαθητές του.

III Σε επίπεδο διδάσκοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η εξοικείωση με τους ψηφιακούς γραμματισμούς. Είναι καλό ο διδάσκων να έχει κάνει ο ίδιος πρώτα το σενάριο για να προσαρμόσει κατάλληλα στην τάξη του αυτά που ζητούνται από τους μαθητές στα φύλλα εργασίας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Στο ομώνυμο σενάριο της Ευσταθίας Λαλιώτου

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες αντλούν υλικό από επιλεγμένες ιστοσελίδες, προκειμένου, μέσω της δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων, να ανασυνθέσουν το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου του Λυσία, να κατανοήσουν τις διαφορές μεταξύ ενός ιστορικού κειμένου και ενός επιταφίου λόγου που αναφέρονται στο ίδιο ιστορικό γεγονός, να προβληματιστούν για το πώς ένα ιστορικό γεγονός μπορεί να εμπνεύσει ποιητές, σύγχρονους αλλά και μεταγενέστερους, να επιχειρήσουν τις δικές τους ποιητικές δοκιμές. Όλες αυτές οι δραστηριότητες θα οδηγήσουν σε ένα τελικό προϊόν, τη μορφή του οποίου θα επιλέξουν οι ίδιοι, παρουσιάζοντας τη μάχη του Μαραθώνα μέσα από ιστορικές αφηγήσεις, ρητορικούς λόγους και ποιητικά κείμενα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ένα γνωστό στους μαθητές, από την Ιστορία της Α΄ Γυμνασίου, ιστορικό γεγονός, η μάχη του Μαραθώνα, θα προσεγγιστεί και μέσω ενός επιταφίου λόγου. Θα ενταχθεί στο ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου, ώστε οι μαθητές να εμβαθύνουν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

στην αξιοποίηση του ιστορικού γεγονότος, προκειμένου αυτό να υπηρετήσει τους σκοπούς του συγκεκριμένου κειμενικού είδους. Θα αποτελέσει αφορμή για να γνωρίσουν οι μαθητές το επιτύμβιο επίγραμμα, αλλά και το πώς ιστορικά γεγονότα εμπνέουν όχι μόνο σύγχρονους, αλλά και μεταγενέστερους, δημιουργούς.

Η παιδαγωγική θεωρία στην οποία εντάσσεται η πρόταση διδασκαλίας είναι αυτή της *καθοδηγούμενης ανακάλυψης* του Bruner, σε συνδυασμό με τη θεωρία του Vygotsky *περί μάθησης μέσω οικοδόμησης της γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές*. Στο έργο τους βοηθούνται από τη διακριτική υποστήριξη του διδάσκοντος, ο ρόλος του οποίου είναι *συνεργατικός και καθοδηγητικός* (Vygotsky), αλλά και από τα Φύλλα Εργασίας, ώστε να κατανοήσουν τις εργασίες με τις οποίες θα ασχοληθούν. Εφαρμόζονται οι παιδαγωγικές αρχές της *βιωματικότητας, της συνεργατικής μάθησης και της αυτενέργειας*. Διαμορφώνουν την ταυτότητά τους αναπτύσσοντας την κρίση τους και την ενεργό συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία, παράγοντας λόγο προφορικό και γραπτό, προσεγγίζοντας και δημιουργώντας *πολυτροπικά κείμενα*. Παιδαγωγικά ακολουθείται η θεωρία του «Σχεδιασμού» (Design) η οποία σε συνδυασμό με τους πολυγραμματισμούς αξιοποιεί τις ΤΠΕ στην κατεύθυνση της δημιουργίας μαθητών, παραγωγών της γνώσης που λειτουργούν με βάση τις ταυτότητές τους. (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001)

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να γνωρίσουν πόσο σημαντική υπήρξε για τον ελλαδικό χώρο και για την Ευρώπη η μάχη του Μαραθώνα.
- Να κατανοήσουν πώς σημαντικά ιστορικά γεγονότα του παρελθόντος μπορούν να αξιοποιηθούν από τους μεταγενεστέρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να προβληματιστούν σχετικά με τη διαπίστωση ότι ένα ιστορικό γεγονός μπορεί να εμπνέει σύγχρονους και μεταγενέστερους δημιουργούς

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν σχετικά με το πώς συγκεκριμένες ιστορικές και επικοινωνιακές περιστάσεις υπαγορεύουν συγκεκριμένες επιλογές για τη δημιουργία ενός ρητορικού λόγου.
- Να κατανοήσουν πώς καταγράφεται ένα ιστορικό γεγονός σε ένα κείμενο ιστορικό και πώς αυτό μπορεί να αξιοποιείται στο πλαίσιο ενός επιταφίου λόγου.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να εμπλέκονται σε διαδικασίες αναζήτησης πληροφοριών, σύγκρισης, κριτικής επεξεργασίας και επιλογής των καταλληλότερων από αυτές για τη σύνθεση του δικού τους κειμένου.
- Να συγκρίνουν διαφορετικά κειμενικά είδη (ιστορικά κείμενα, ρητορικός λόγος, ποιητικός λόγος) και να αιτιολογούν τις διαφορές που εντοπίζουν.
- Να αποδομούν κείμενα, για να κατανοήσουν τις συγκεκριμένες γλωσσικές και υφολογικές επιλογές των δημιουργών, προκειμένου να είναι σε θέση να προβαίνουν σε συνειδητές επιλογές, για να υπηρετήσουν τις ανάγκες σύνθεσης των δικών τους κειμένων.
- Να ασκηθούν στη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας, λειτουργώντας στο πλαίσιο μιας ομάδας και συνεισφέροντας σε ένα κοινό αποτέλεσμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να ασκηθούν στην παρουσίαση μιας ομαδικής εργασίας τους ενώπιον των συμμαθητών τους.
- Να εκτεθούν σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης.

Διδακτικές πρακτικές

Με τις διδακτικές πρακτικές του συγκεκριμένου σεναρίου επιδιώκεται οι μαθητές να

- ❖ αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης αφού εργάζονται σε ομάδες και οδηγούνται σε αποτελέσματα που προκύπτουν μέσα από αυτές
- ❖ αυτενεργήσουν μέσα σε κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια καθώς αποτελούν ενεργά μέλη ομάδων που επιτελούν συγκεκριμένο έργο
- ❖ ασκηθούν στην κριτική αξιοποίηση ψηφιακών περιβαλλόντων και πηγών, αλλά και μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- ❖ Προσεγγίζουν κριτικά την αξιοποίηση σημαντικών ιστορικών γεγονότων του παρελθόντος από σύγχρονους και μεταγενέστερους δημιουργούς, εστιάζοντας στους τρόπους με τους οποίους συγκεκριμένες γλωσσικές και υφολογικές επιλογές υπηρετούν συγκεκριμένους στόχους των δημιουργών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο σύμφωνα με τη συντάκτριά του στοχεύει να λειτουργήσει συμπληρωματικά στην κατανόηση του αρχαίου κειμένου και να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν ότι ένα σημαντικό ιστορικό γεγονός του παρελθόντος δεν αποτελεί απλώς μια καταγραφή σε ένα ή περισσότερα ιστοριογραφικά κείμενα, αλλά ότι μπορεί να αξιοποιείται και να εμπνέει με πολλούς τρόπους τόσο τους σύγχρονους όσο και τους μεταγενέστερους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ενασχόληση με το αρχαίο κείμενο, με στόχο την πρόσληψη και την ερμηνεία του, αλλά και η διαθεματική του προσέγγιση εντάσσονται στη σχολική ύλη του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, σύμφωνα με το [Πρόγραμμα Σπουδών](#). Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και οι μαθητές προχωρούν από τη νοηματική του προσέγγιση στην επεξεργασία των θεματικών του κέντρων και στη διαθεματική τους προσέγγιση (επιτάφιος λόγος και ιστοριογραφία, επιτύμβιο επίγραμμα, νεότερη ελληνική λογοτεχνία). Επίσης, αφιερώνονται επιπλέον διδακτικές ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το Πρόγραμμα Σπουδών.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούν ΤΠΕ για να εντοπίσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται, για να συντάξουν συνεργατικά τα κείμενά τους (πολυτροπικά) αλλά και για να τα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους. Αναπτύσσουν, συνεπώς, δεξιότητες χειρισμού του ηλεκτρονικού υπολογιστή και αναζήτησης και αξιολόγησης πληροφοριών από διαδικτυακές πηγές.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 2^η: [Το τέχνασμα του Θεμιστοκλή](#)

-Ενότητα 3^η: [Το χρέος του ιστορικού](#)

-Ενότητα 15^η: [Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης](#)

Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου:

-[Επιτάφιοι](#)

-[Επίγραμμα](#)

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου: Κ. Π. Καβάφης, [«Θερμοπύλες»](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού:

-Καβάφης, Κ. Π. [«Υπέρ της Αχαϊκής Συμπολιτείας πολεμήσαντες»](#). Στο *Ποιήματα: 1897-1933*. 1984, τομ. Β΄. Επιμ. Γ. Π. Σαββίδης. Αθήνα: Ίκαρος.

-Κάλβος, Α. *Ωδή Τετάρτη: «Εις Σάμον», «Εις τον Ιερόν Λόχον»*. Στο *Ωδαί*. 1997. Επιμ. Γ. Δάλλα. Αθήνα: Ωκεανίδα.

[Λυσίας, «Επιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς, 27-43»](#). Στο *Lysias*. 1930. Ed. W. R. M. Lamb. Loeb Classical Library. Cambridge, MA: Harvard University Press - London: William Heinemann Ltd_ [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια].

Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο [πηγή: Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού]

-Αρχαϊκή εποχή: [Η περσική εισβολή του 490 π.Χ](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

-Κλασική εποχή: [Β΄ Αθηναϊκή Συμμαχία](#)

«Ελληνικός Πολιτισμός» [Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου - Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο]:

-[Μαραθώνας, 490 π.Χ](#)

-[Η ναυμαχία της Σαλαμίνας, 480 π.Χ](#)

«Επιτάφιοι Λόγοι»: [Εισαγωγή](#) [πηγή: «Εκηβόλος» - Ιστοχώρος για τον Αρχαίο Ελληνικό Πολιτισμό] [19/01/2013]

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Αφού προηγήθηκε η ανάγνωση του εισαγωγικού σημειώματος, η γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου και η νοηματική του απόδοση ακολούθησε η εφαρμογή του σεναρίου σε δυο φάσεις

Α΄ ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ

Η πρώτη φάση διήρκεσε τρεις διδακτικές ώρες. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε 6 ομάδες (4 των πέντε και δυο των τριών ατόμων) Παρά το ότι η συγκρότηση των ομάδων έγινε σχετικά εύκολα, επειδή υπήρχε πρόβλημα με την επιλογή της αποστολής της κάθε ομάδας, αποφασίστηκε με κλήρωση ποια αποστολή θα υλοποιούσε η κάθε ομάδα, ενώ υπήρχαν δυο ομάδες (φιλόλογοι και ιστορικοί με την ίδια αποστολή) . Κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της δυο υπολογιστές και σε ηλεκτρονική μορφή τα Φύλλα Εργασίας.

Ομάδα 1^η ΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να αντλήσουν πληροφορίες για το είδος του λόγου στο οποίο ανήκει το απόσπασμα του σχολικού τους βιβλίου, το μέρος του λόγου όπου αυτό εντάσσεται και για το ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου. Επίσης, στις πληροφορίες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

που θα μελετούσαν, έπρεπε να βρουν στοιχεία για το ύφος ενός επιταφίου λόγου, ενώ κλήθηκαν να εντοπίσουν κάποια από αυτά στο συγκεκριμένο απόσπασμα.

Από τις πληροφορίες που συγκέντρωσαν, έπρεπε να

α) επιλέξουν εκείνες που θα τους επέτρεπαν να συνθέσουν ένα πολυτροπικό κείμενο

β) εντάξουν το συγκεκριμένο απόσπασμα στον «έπαινο των προγόνων» του επιταφίου λόγου «Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς»,

γ) αναφερθούν στο ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου, και

δ) αναφέρουν συγκεκριμένα στοιχεία του ύφους του αποσπάσματος σε συνάρτηση με τον σκοπό του ρήτορα και τα συναισθήματα που προσπαθεί να προκαλέσει στους ακροατές του.

Ομάδα 2^η: ΟΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε επιλεγμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να αντλήσουν υλικό για τη ναυμαχία της Σαλαμίνας μέσα από τη ματιά ιστορικών και ποιητών, καθώς και στοιχεία για το είδος του επιτάφίου λόγου (σκοπό που υπηρετεί, δομή, ύφος).

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες που συγκέντρωσαν έπρεπε να συνθέσουν ένα πολυτροπικό κείμενο μέσω του οποίου να συνεχίζουν τον «έπαινο των προγόνων», αναφερόμενοι στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, όπως εκτιμούν ότι θα έγραφε το συγκεκριμένο απόσπασμα ο Λυσίας.

Ομάδα 3^η: ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

Τα μέλη της ομάδας κλήθηκαν να πλοηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, προκειμένου να συγκεντρώσουν πληροφορίες για τη μάχη του Μαραθώνα, και με τη βοήθεια του κειμένου της 3^{ης} ενότητας του σχολικού τους εγχειριδίου [«Το χρέος του ιστορικού»](#), να ανακαλέσουν στη μνήμη τους τις θέσεις του Πολύβιου για το πώς ένας ιστορικός οφείλει να γράφει ιστορία.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στη συνέχεια, δημιουργώντας ένα πολυτροπικό κείμενο, έπρεπε να προβούν σε διορθώσεις, τροποποιήσεις, προσθήκες στις οποίες θα προέβαινε ο Πολύβιος, εάν αντιμετώπιζε το απόσπασμα του επιτάφιου λόγου ως ιστορικό κείμενο, και να ,τις αιτιολογήσουν.

Ομάδα 4^η: ΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ/ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

Τα μέλη της ομάδας έπρεπε να μελετήσουν, ανατρέχοντας σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, τα επιτύμβια επιγράμματα, να διαβάσουν τα πιο γνωστά από αυτά, καθώς και αποσπάσματα από το έργο του Κάλβου και του Καβάφη που είναι εμπνευσμένα από γνωστά ιστορικά γεγονότα.

Στη συνέχεια, έπρεπε να μετατρέψουν τον ποιητικό λόγο σε ρητορικό είτε να επιχειρήσουν τις δικές τους ποιητικές δοκιμές, αξιοποιώντας τη μάχη του Μαραθώνα ή όποιο ιστορικό γεγονός επέλεξαν οι ίδιοι.

Β΄ ΦΑΣΗ

Η δεύτερη φάση περιελάμβανε την παρουσίαση των εργασιών των ομάδων στην ολομέλεια, στη σχολική αίθουσα. Λόγω έλλειψης χρόνου, αφού πλησιάζαμε στο τέλος της σχολικής χρονιάς, στην όλη διαδικασία αφιερώθηκε ένα δίωρο. Η κάθε ομάδα ενημέρωσε τις υπόλοιπες σχετικά με τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του Φύλλου Εργασίας της, καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο δούλεψαν, τις δυσκολίες που συνάντησαν, τις επιλογές στις οποίες προέβησαν. Η κάθε ομάδα προέβη σε αυτοαξιολόγηση της εργασίας της, αλλά αξιολόγησε και την εργασία των υπόλοιπων ομάδων με κριτήρια α) την επάρκεια των πληροφοριών αναφορικά με τα ζητούμενα των Φύλλων Εργασίας, β) την πολυτροπικότητα των παρουσιάσεων, γ) τη συνεργασία των μελών των ομάδων, δ) την επιτυχή παρουσίαση. Στο τέλος, έγινε συζήτηση σχετικά με το ποια δραστηριότητα ήταν η πιο απαιτητική και γιατί με σκοπό να εμπλακούν όλες οι ομάδες σε ανταλλαγή απόψεων, να αναστοχαστούν, και να προβληματιστούν. Στο τέλος τα όλης διαδικασίας ο διδάσκων κατέθεσε τις

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δικές του απόψεις για τις παρουσιάσεις και την αξιολόγησή τους σύμφωνα με τα παραπάνω κριτήρια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1:

Ιστορικό και επικοινωνιακό πλαίσιο του λόγου «Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς» ή ΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ

Σας ζητείται να δημιουργήσετε ένα πολυτροπικό κείμενο στο οποίο να παρουσιάζετε:

α. Τον συγκεκριμένο λόγο στον οποίο ανήκει το απόσπασμα του σχολικού βιβλίου και τον δημιουργό του, το είδος του λόγου, καθώς και το μέρος του λόγου όπου εντάσσεται το απόσπασμα.

β. το ιστορικό και επικοινωνιακό του πλαίσιο

γ. στοιχεία του ύφους του αποσπάσματος (π.χ. επίθετα, εικόνες, λέξεις με συναισθηματική φόρτιση) σε συνάρτηση με το είδος του λόγου όσο και με τα συναισθήματα που ο ρήτορας επιδιώκει να προκαλέσει στους ακροατές του.

Υλικό για τη δημιουργία του κειμένου σας μπορείτε να αντλήσετε από τις παρακάτω πηγές:

- Το [απόσπασμα](#) του σχολικού σας βιβλίου από το Ψηφιακό Σχολείο.
- Τις πληροφορίες από την [Ελληνική Ιστορία](#) και τη [Βικιπαίδεια](#) για τον Κορινθιακό πόλεμο.
- Τις [πληροφορίες](#) για τους επιτάφιους λόγους από την Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας.
- Τις έξι πρώτες σελίδες από την [εισαγωγή](#) στους επιταφίους λόγους, όπου θα βρείτε πληροφορίες για αυτό το είδος και τη δομή του.

Για το γ. ζητούμενο του κειμένου σας:

- Συγκεντρώνετε από τις παραπάνω πηγές που σας δίνονται στοιχεία για το ύφος ενός επιταφίου λόγου.
- Αντιγράφετε το αρχαίο κείμενο από την ιστοσελίδα του Ψηφιακού Σχολείου.
- Υπογραμμίζετε τα στοιχεία ύφους που εντοπίζετε ή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Εάν σας διευκολύνει, συμπληρώνετε τον πίνακα που ακολουθεί (με αντιγραφή και επικόλληση).

Επίθετα	Εικόνες	Αντιθέσεις	Συναισθήματα

Εάν χρειάζεστε επιπλέον εικονιστικό υλικό για το κείμενό σας, μπορείτε να κάνετε και δική σας αναζήτηση.

- Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τις δυσκολίες, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας στον επιτάφιο λόγο του Λυσία ή ΟΙΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ

Σας ζητείται να δημιουργήσετε ένα πολυτροπικό κείμενο με το οποίο να συνεχίζετε το απόσπασμα του σχολικού σας βιβλίου, γράφοντας το χωρίο εκείνο όπου γίνεται αναφορά στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, όπως πιστεύετε ότι θα το έγραφε ο Λυσίας.

Υλικό για την εργασία σας μπορείτε να αντλήσετε από τις παρακάτω πηγές:

- Την [περιγραφή της ναυμαχίας](#) από τον Διόδωρο τον Σικελιώτη, τον Ηρόδοτο, τον Πλούταρχο και τον Αισχύλο.
- Τις πληροφορίες από το κείμενο της 2^{ης} ενότητας του σχολικού σας βιβλίου [«Το τέχνασμα του Θεμιστοκλή»](#) από το Ψηφιακό Σχολείο.
- Τις έξι πρώτες σελίδες από την [εισαγωγή](#) στους επιταφίους λόγους, όπου θα βρείτε πληροφορίες για το ύφος ενός επιταφίου λόγου και τον σκοπό που υπηρετεί.

Μπορείτε να αξιοποιήσετε την *Εισαγωγή σχολίου* ή την *Εισαγωγή υπερένδσης* για να εμπλουτίσετε το κείμενό σας με όποια επιπλέον στοιχεία θεωρείτε απαραίτητα.

- Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τη δυσκολία, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 3:

Επιτάφιος λόγος vs Ιστοριογραφία ή ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

Υποθέτουμε ότι το απόσπασμα του σχολικού σας βιβλίου πέφτει στα χέρια ενός ιστορικού, του Πολύβιου του Μεγαλοπολίτη, ο οποίος το εκλαμβάνει ως απόσπασμα ιστορικού έργου που αναφέρεται στη μάχη του Μαραθώνα.

Αφού ανακαλέσετε τα όσα ο Πολύβιος πρεσβεύει για το χρέος του ιστορικού (κείμενο της [3^{ης} ενότητας](#) του σχολικού σας βιβλίου), συζητήστε στο πλαίσιο της ομάδας σας τις αλλαγές, τις τροποποιήσεις, τις προσθήκες στις οποίες θα προέβαινε ο ιστορικός.

Τις αλλαγές αυτές, καθώς και τους λόγους οι οποίοι θα τις υπαγόρευαν, να τα παρουσιάσετε σε ένα πολυτροπικό κείμενο, αξιοποιώντας και την *Εισαγωγή σχολίου*.

Ως κείμενο της εργασίας σας μπορείτε να έχετε μία από τις δύο μεταφραστικές εκδοχές του [αποσπάσματος](#) του «Επιταφίου» του Λυσία που θα βρείτε στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (συζητήστε τα κριτήρια με τα οποία θα επιλέξετε τη μία από τις δύο).

Στην εργασία σας θα μπορούσαν να σας βοηθήσουν οι παρακάτω πηγές:

- Το κείμενο της 3^{ης} ενότητας [«Το χρέος του ιστορικού»](#) του σχολικού βιβλίου.
- [Πληροφορίες](#) για τη μάχη του Μαραθώνα από τον Ηρόδοτο.
- Πληροφορίες από τον [Ελληνική Ιστορία](#) και τη [Βικιπαίδεια](#) για τη μάχη του Μαραθώνα.

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσετε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τη δυσκολία, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 4:

Ρητορικός και ποιητικός λόγος ή ΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ/ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

Αφού μελετήσετε το υλικό των ιστοσελίδων που σας δίνονται και οι οποίες σας γνωρίζουν το λογοτεχνικό είδος του επιτύμβιου επιγράμματος, τα πιο γνωστά από αυτά, καθώς και ποιήματα των Α. Κάλβου και Κ. Π. Καβάφη εμπνευσμένα από σημαντικά ιστορικά γεγονότα, να δώσετε βαρύτητα στις θεματικές, γλωσσικές και υφολογικές επιλογές των δημιουργών. Σας ζητείται να:

- Εστιάσετε στα ποιητικά κείμενα του Καβάφη που έχουν έντονα ρητορικό ύφος και να προσπαθήσετε να εντοπίσετε διαφορές ανάμεσα στα δύο κειμενικά είδη (ρητορικός λόγος/ποιητικός λόγος). Δοκιμάστε να μετατρέψετε τα κείμενα του Καβάφη σε ρητορικά κείμενα επιδεικτικού λόγου ή εναλλακτικά:
- Να αξιοποιήσετε, με όποιον τρόπο νομίζετε, τη μάχη του Μαραθώνα ή όποιο άλλο ιστορικό γεγονός επιλέξετε το οποίο τονίζει τη θυσία για την πατρίδα, για να επιχειρήσετε τις δικές σας ποιητικές δοκιμές.

Υλικό για την εργασία σας θα βρείτε στις παρακάτω πηγές:

- [Πληροφορίες](#) για τα επιτύμβια επιγράμματα από την Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας.
- Ανδρέα Κάλβου, *Ωδή Τετάρτη: «Εις Σάμον»* και *«Εις τον Ιερόν Λόχον»*.
- Κ. Π. Καβάφη, *«Θερμοπύλες»* και *«Υπέρ της Αχαϊκής Συμπολιτείας πολεμήσαντες»*.

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την παρουσιάσετε στην ολομέλεια αιτιολογώντας τις επιλογές σας (ποια σημεία σας δυσκόλεψαν και γιατί, πού διαφωνήσατε και γιατί, πώς ξεπεράσατε τη δυσκολία, με ποιο κριτήριο κάνατε τις επιλογές σας).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι μαθητές μπορούν εναλλακτικά στο πλαίσιο δραστηριοτήτων του [Φύλλου Εργασίας 1](#) να μελετήσουν ολόκληρους τους επιταφίους λόγους του [Λυσία](#) και του [Περικλή](#) (Θουκυδίδης, «Ιστορίες», 2.34-2.46) από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και να απαντήσουν σχετικά με τα μέρη ενός επιταφίου λόγου, τους σκοπούς που υπηρετεί ένας τέτοιος λόγος και το ύφος του ρήτορα. Επίσης, θα μπορούσε να αποτελέσει άξονα διερεύνησης του συγκεκριμένου σεναρίου, η σύγκριση των επιταφίων λόγων του Λυσία και του Περικλή σχετικά με τον έπαινο των προγόνων.

Στο πλαίσιο της αξιοποίησης και της Βυζαντινής Ιστορίας, την οποία διδάσκονται οι μαθητές, θα μπορούσαν να υλοποιήσουν μια παρουσίαση [της απόκρουσης των Αράβων από τους Βυζαντινούς](#) (στις δύο πολιορκίες της Κωνσταντινούπολης το 674-678 και το 717-718 μ.Χ) ως μέρος ενός επιταφίου/επικήδειου λόγου, ώστε να προβάλλεται η σημασία των γεγονότων και για την Ευρώπη. Η διαθεματική προσέγγιση θα μπορούσε να επεκταθεί και σε άλλους τομείς της τέχνης, π.χ. αγγειογραφία, ζωγραφική, ή στην πεζογραφία, είτε με πλοήγηση των μαθητών σε ιστοσελίδες που θα δώσει ο διδάσκων είτε με δική τους ελεύθερη αναζήτηση.

Το θέμα της θυσίας για την πατρίδα θα μπορούσε να αποτελέσει για τους μαθητές άξονα διερεύνησης και προβληματισμού σχετικά με το πώς αντιμετωπίστηκε το θέμα αυτό σε διαφορετικές εποχές, αλλά και το πώς το προσεγγίζουμε εμείς σήμερα (σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και προσπάθεια κατανόησης των διαφορετικών οπτικών).

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο πραγματοποιήθηκε στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Οι περισσότεροι μαθητές του Πειραματικού εμπλέκονταν σε δραστηριότητες που έπρεπε να παρουσιαστούν με αποτέλεσμα να μην είναι όλοι παρόντες και διαθέσιμοι κατά την εκπόνησή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

του. Προς το τέλος του εξαώρου εφαρμογής του οι ομάδες δεν ήταν πλήρεις και έτσι η τελευταία φάση, ενώ θα μπορούσε να κρατήσει περισσότερο διήρκεσε ένα δίωρο.

Κατά τη συγκρότηση των ομάδων δε δημιουργήθηκαν ιδιαίτερα προβλήματα καθώς οι μαθητές του συγκεκριμένου τμήματος ήταν εξοικειωμένοι με την ομαδική διδασκαλία και προϋπήρχαν ομάδες. Παρατηρήθηκε, όμως, πως οι μαθητές και οι μαθήτριες έμπαιναν σε ομάδες με κριτήριο τη φιλία τους πιστεύοντας ότι έτσι θα συνεργαστούν μεταξύ τους καλύτερα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα κάποιοι μαθητές, αγόρια όλοι, να συγκροτήσουν μια ομάδα - παρέα. Η ομάδα αυτή ανέλαβε, μετά από κλήρωση, να φέρει εις πέρας, μάλιστα, το 4^ο φύλλο εργασίας των Λογοτεχνών – ποιητών που ήταν απαιτητικότερο. Η συγκεκριμένη ομάδα δεν ήθελε, προφανώς, να αναλάβει το συγκεκριμένο έργο, αλλά η άρνηση και των υπολοίπων μαθητών να τους «εξυπηρετήσουν» δημιούργησε ένα μικρό αδιέξοδο.

Ο διδάσκων προτίμησε να μην επιβάλει λύσεις ούτε διαλύοντας και ανασυγκροτώντας τις ομάδες, ούτε αναδιανέμοντας τις κληρωθείσες αποστολές. Ήταν μια δοκιμή για το πόσο θα μπορούσε να ανταπεξέλθει η συγκεκριμένη ομάδα στο όλο εγχείρημα. Παρά το ότι τα αποτελέσματα δεν ήταν θεαματικά τα μέλη της ομάδας επέδειξαν θέληση να ασχοληθούν περισσότερο με την ποίηση του Κάλβου και του Καβάφη. Ίσως αν αφιερώνονταν περισσότερες ώρες στο σενάριο και δεν υπήρχε πίεση διδακτικού χρόνου, τα πράγματα θα μπορούσε να ήταν καλύτερα. Μια εκ νέου εφαρμογή με άλλη κατανομή των ομάδων θα ήταν χρήσιμη, επίσης, προσφέροντας συγκριτικά αποτελέσματα. Αυτό, όμως, μπορεί να γίνει, προφανώς, λαμβάνοντας υπόψη και τις άλλες εφαρμογές του σεναρίου.

Οι μαθητές επικεντρώθηκαν κυρίως στην παραγωγή παρουσιάσεων με MS Power-Point, μια διαδικασία με την οποία είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι και τους αρέσει πολύ ενώ επέλεξαν να δημιουργήσουν από μόνοι τους συνθήκες «δημιουργικής γρα-

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

φής» για να συνεχίσουν την εξιστόρηση της ναυμαχίας της Σαλαμίνας και της μάχης του Μαραθώνα, δραστηριότητα που βρήκαν εξαιρετικά ενδιαφέρονσα.

Επειδή του συγκεκριμένο τμήμα μαθητών είχε μια ιδιαίτερη τάση προς τη συζήτηση των αποτελεσμάτων των εργασιών τους, διατυπώνοντας πολύ εύστοχες παρατηρήσεις τόσο για το περιεχόμενο των εργασιών, όσο και για την επιτυχία του επικοινωνιακού του πλαισίου, αποφασίστηκε, από τη στιγμή που τελείωνε η σχολική χρονιά, να μη διακοπεί η όλη διαδικασία για να υπάρξει μια «τυπική» ολοκλήρωση του σεναρίου. Έτσι δεν ολοκληρώθηκε το 5^ο κοινό φύλλο εργασίας, όπως προβλεπόταν στο αρχικό σενάριο.

Αντί αυτού έγινε μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση για το ρόλο και το χρέος του ιστορικού, την ιστορική αφήγηση ως κειμενικό είδος και τις διαφορές ρητορικού και ιστορικού λόγου. Η διαπίστωση ότι η ιστορική αφήγηση πρέπει να έχει χαρακτηριστικά νηφάλιας και «ουδέτερης» αντιμετώπισης των γεγονότων, ενώ ο επιτάφιος ρητορικός λόγος εξιδανικεύει επαινώντας προκάλεσε μια ευρύτερη συζήτηση, ενώ επισημάνθηκε ότι κάποιες φορές ο ρόλος του ιστορικού ξεφεύγει από το πλαίσιο μιας αυστηρής ουδετερότητας και αγγίζει τις συμβολικές όψεις ενός ρητορικού λόγου. Σε σχέση με το 5^ο φύλλο εργασίας επιλέξαμε να αναρτηθεί στο ιστολόγιο του μαθήματος, όπως και οι υπόλοιπες εργασίες των μαθητών, και να σχολιαστεί εκεί ή και να πραγματοποιηθεί ακόμα την επόμενη σχολική χρονιά, αν έχουμε χρόνο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cope, B. & M. Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Features*. London: Routledge.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication*. London: Arnold.

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge MA: Harvard University Press